Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 158. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 22-го СЕРПНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 22, 1981 No. 158 VOL. LXXXVIII

АКЦІЯ В ОБОРОНІ Р. РУДЕНКО ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Вашінгтон. — Доля Раїси Руденко, дружини Миколи Руденка, настільки схвилювала американських українців, а через них і американських законодавців у Конгресі, яких українські виборці заалярмували, що в Палаті Репрезентантів, — як про це вже подавала „Свобода" відбулася „додаткова точка порядку дня", присвячена обговоренню виключно долі спочатку зниклої, а потім, — як виявилося, — заарештованої цієї правозахисниці в Києві.

В попередньому повідомленні „Свободи" згадано про виступи шістьох законодавців, на чолі з головою Ад гок Комітету для Балтицьких країн і України, конгресмена Чарлза Догерті, який заініціював цілу акцію цієї „додаткової точки" для Руденко. Про дальший тяг цього „особливого ордеру" в Конгресі і виступи на захист Р. Руденко ще більшої кількости конгресменів, інформує філядельфійський Комітет Оборони Людських і Національних Прав України, що його очолює Уляна Мазуркевич і Марта Федорів із Аллентавну, Па., яка повідомила про вклад конгресмена Дена Ріттера в справу оборони Р. Руденко.

До цієї акції також окремо приєдналися інші комітети Оборони Людських Прав України, зокрема Комітет з Рочестеру, Н. Й., на чолі з д-ром Романом Трачем і Іллею Демиденком, які зактивізували своїх законодавців. Українці з Рочестеру зацікавили справою Р. Руденко сенатора з Ню Йорку Альфонса д'Амато, який вислав листа до совєтських властей із запитом про зникнення, а потім арешт Р. Руденко. В своєму листі до Анатолія Добриніна, совєтського амбасадора до ЗСА, сенатор Д'Амато пише: „Ми наполегливо домагаємося звільнення Раїси Руденко..." І далі „Вкінці, що найважливіше, ми повторюємо нашу вимогу, щоб Микола Руденко був звільнений із таборів праці в Мордовії, щоб йому було дозволено приїхати до ЗСА на лікування і щоб його дружині Раїсі було дозволено приїхати разом з ним".

Копія з цього листа сенатора, на пропозицію згаданого конгресмена з Пенсильванії Д. Ріттера, була введана до „Конгресового Рекорду" разом з підписами під ним численних сенаторів і конгресменів, що їх число збільшується.

На пропозицію конгресмена Д. Ріттера також було введено до „Конгресового Рекорду" цього ж дня інші важливі прилоги. А всього разом фізично присутніх на цій „додатковій точці порядку дня Конгресу" було присутніх кількадесять законодавців. Кожний та кожна з них забирали слово в обороні Р. Руденко й взагалі прав українського народу вирішувати свою власну долю самим. З промовами на захист Раїси Руденко і України виступили, крім вже згаданих у попередніх вістках у „Свободі", такі конгресмени: Миллисент Фенвик, Джеймс Нелліган, Тобі Рот, Бенджамин Ґілмен, Юджін Аткінсон, Вілліям Ґрей, Тед Вайс, Вілліям Карні, Стівен Солаж, Вілліям Гюз, Джеймс Койн Джеймс Бленчард, Дан Бейлі, Клод Пеппер і Едвард Дервінскі.

„Контроля летунського руху є безпечна", — заявив шеф юнії пілотів

Вашінгтон. — Джан О'Доннел, голова юнії американських пілотів, яка має 33,000 членів, заявив: „Я можу сказати без застережень, що система контролі летунського руху в цій країні є безпечною. Вона працює сьогодні краще, як перед страйком, бо немає ворожнечі між пілотами й контролерами. Коли б контроля не була безпечною, ми перші заявили б про це".

Положення, витворене страйком контролерів летунського руху, розвивається далі по тих самих лініях, які були намічені урядовими чинниками вже на самому початку страйку. Нове устаткування, а в першу чергу компюторова система не лише забезпечує близько нормальний рух літаків, але також постійно удосконалюється. Новий лядський персонал набирає кожного дня більше досвіду, хоч уже перед тим він був перешколений і приготований на такий випадок. Контролери, які покинули працю, мають змогу зареєструватися наново на працю й будуть прийняті, якщо сповнять призначені адміністрацією цивільного летунства передумови. Всі контролери, які покинули працю, вже отримали формальне повідомлення про їхнє звільнення і тепер вони мусять наново старатися дістати працю в системі контрольного руху.

Державні урядові чинники й суд рішуче захищають обов'язуючі закони. Таким чином Федеральна адміністрація цивільного летунства не визнає нелеґального страйку, а уважає, що контролери просто покинули працю й не хоче входити з ними в будь-які пертрактації. Серед контролерів, які покинули працю, шириться дезорієнтація й незадоволення. Щораз більше з них вимагає резиґнації голови їхньої юнії, Роберта Полай, який зарядив страйк. Полай заявив, що він готовий уступити, якщо це причиниться до започаткування розмов між адміністрацією летунського руху й страйкуючими. Одначе з огляду на нелеґальність страйку, що виразно кваліфікують закони й потверджують рішення суду, адміністрація не може визнати легальности страйку й вести переговорів.

Секретар транспорту в Уряді президента Роналда Реґена, Дрю Луїс заявив, що він не може з огляду на законні заборони пертрактувати з головою юнії контролерів.

ПРОФСПІЛКА В ПОЛЬЩІ ДОМАГАЄТЬСЯ СВОБОДИ СЛОВА

Варшава, Польща. — У зв'язку зі страйком друкарів варшавські кійоски були майже порожні. Керівники компартії і уряду пробували видавати газети у зменшеному форматі, але їх не було кому доставляти на місця продажі, висилати на адреси передплатників і виконувати інші роботи, пов'язані з виданням газети.

Урядові чинники наказали, наприклад, надрукувати партійний орган „Трибуну Люду" і „Жолнєж Вольносьці", військовий часопис у військовій друкарні, але обидва часописи лежали у друкарні, бо їх не було кому розповсюдити. Крім того, продавці газет солідаризуються із страйкуючими друкарями, і не радо, хіба під пресією, розповсюджують газети.

В інших місцевостях — Катовіцах, Щеціні, Радомю, Ополю і Любліні газети появились, але з розповсюдженням були такі ж самі клопоти, як у Варшаві. В Лодзі друкарі і поліграфісти щойно заповіли страйк, не зважаючи на те, що він був плянований тільки на 48 годин. Причиною продовження страйку мабуть є мовчанка урядових чинників, — кажуть речники вільної профспілки „Солідарносьць". Друкарі в Лодзі погрозили, що вони страйкуватимуть аж до часу поки уряд не погодиться на півгодинну передачу для профспілки і поки не побачуть Леха Валенси на екранах телебачення.

Виглядає, — кажуть спостерігачі і західні кореспонденти, — що уряд вирішив змагатися з друкарями, бо в одному з чисел „Трибуни Люду", надрукованої тільки у 150,000 примірниках, замість 1,1 мільйона, сказано, що страйк не може стати перешкодою у видаванні такої важливої газети, як „Трибуна Люду" і вона, не зважаючи на перешкоди, буде появлятися кожного дня. Впертість уряду, твердять західні дипломати, може довести до поглиблення непорозумінь між урядом і робітництвом, бо як відомо, кожна негативна акція викликає реакцію. Згадувана військова газета заперечує право вільної профспілки зупинити нормальне видання газет і позбавляти читача друкованого слова. Вірні комуністичній партії „льоялісти" хочуть перебороти рішення профспілки. Вони надрукували кількадесять тисяч чисел популярної в Польщі газети „Жиціе Варшави", але члени і прихильники профспілки „Солідарносьць" не допустили до вивозу газети, заблокувавши виїзд з видавництва.

Уряд покищо уникає конфронтації з профспілкою і страйкуючими робітниками. У коментарі, виголошеному по телебаченні представники уряду нагадують тільки, що „Солідарносьць' веде робітництво в дуже небезпечному і авантюрницькому напрямі".

Економічні спостерігачі звертають також увагу, що Польща внедовзі переживатиме ще більшу фінансову кризу, бо Совєтський Союз заборонив Польщі вступити до міжнародного валютного фонду, який гарантував би сплати довгів ратами. Польща, як відомо, дуже задовжена перед західніми і східніми країнами. Довги досягають майже 30 більйонів долярів.

До загального напруження причинився ще й той факт, що урядові чинники, всупереч ранішим обіцянкам, значно обмежили продаж м'яса і хліба.

ЛІВІЙСЬКІ ЛІТАКИ ПРОВОКУВАЛИ АМЕРИКАНЦІВ

Вашінгтон. Нові дані про повітряний інцидент над Середземним морем, у якому два американські літаки типу Ф-14 зістрілили два лівійські типу СУ-22, вказують, що лівійці пляново провокували американські літаки, вистріливши до них одну ракету типу „Атоль" і приготовляючи другу. Раніше більше число лівійських літаків в бойовій формації пробувало пенетрувати простір, в якому американські кораблі й літаки виконували наперед заповіджені маневри.

Секретар оборони Каспар Вайнберґер і шеф операцій Об'єднаного штабу американських збройних сил генерал Філіп Ґаст відбули спільну пресову конференцію, на якій відповіли на всі запити, що їх ставили репортери засобів масової інформації. Секретар оборони подав загальну інформацію про неспровокований напад лівійських літаків на американські та про оборонні заходи американців. Він також, з'ясував, які кроки поробили американські керівні державні чинники після отримання інформацій про цей повітряний інцидент. Генерал Ґаст представив деталі лівійської атаки й американської відповіді.

Лівійська атака була зовсім несподіваною для американців, хоч уже перед нею групи лівійських літаків маневрували агресивно поблизу американських збройних сил, які відбували короткі морські маневри в тому обширі. Про час і докладне місце маневрів було повідомлено перед тим згідно з устійненими нормами у таких випадках. Американська протиакція після вистрілу одної лівійської ракети і підготови до вистрілу другої була легальною і в таких випадках передбаченою.

Лівійські офіційні чинники видали зі свого боку свою версію випадків. Вони подали, що лівійські літаки діяли „в обороні перед загрожуючими американськими літаками", а крім цього лівійці обстоюють, що випадок стався в лівійському повітряному просторі, хоч він стався понад 60 миль від найближчого берега. Лівійський уряд уже від якогось часу висуває претенсії, що води великого заливу Сідра належать до територіяльних вод Лівії. ЗСА, як і цілий ряд інших країн, не визнають претенсії Лівії й обороняють свободи морів на тих інтернаціональних водах.

Президент Роналд Реґен ще раз потвердив, що ЗСА будуть продовжувати політику „негайної й рішучої відповіді у випадку неспровокованих агресій, щоб вороги свободи відчували американську потугу". До випадку збройного зудару з лівійськими літаками, які заатакували американські літаки, що брали участь у морських маневрах на відкритому морю на північ від Лівії президент Реґен сказав: „Ми рішили, що прийшов час визнати, які є міжнародні води й відповідно до того поводитися. Хай приятель і ворог знає, що Америка має силу підтримати свої слова. Це є для нас найбільш важливе й виразне для ворогів свободи у світі й власне минулої ночі ми мали приклад цього на літаконосці Німіц".

Президент підкреслив, що американські маневри відбувалися й відбуваються на вільних міжнародних водах Середземного моря й ніхто не має права „визначувати штучної лінії своїх границь на морях".

„Ми, рішили, що настав час визнати, що є міжнародними водами й відповідно поступати". Це не перший раз, що лівійці присвоювали собі право витичувати границі своїх територіяльних вод. До цього Президент додав політично вийнятково вагому декларацію: „Тепер я хочу звернути вашу увагу на факт, що ми періодично висилаємо наші кораблі на Чорне море в тій самій цілі, в якій Совєтський Союз висилає свої в Карибське море, а саме щоб запевнити кожному пошанування міжнародних вод та наголосити закони, які на тих водах панують. Це правило, згідно з яким ми будемо поступати. Коли наші люди будуть зустрінуті вогнем, вони вогнем відповідять."

Знову виступають проти пересилань

Москва. — Численні центральні, а також українські республіканські газети знову надрукували ряд статтей скерованих проти відомих американських радіостанцій „Радіо Свобода" і „Вільна Европа", які вже від багатьох років передають свої програми різними мовами до Совєтського Союзу і країн Східньої Европи, сателітів СССР.

Наприклад, „Радянська Україна" у числі з 5-го липня ц. р. пише, покликаючись на інформацію пресового агентства ТАСС, що „західньонімецька демократична громадськість з тривогою і занепокоєнням реагує на намір адміністрації ЗСА ще більше посилити підривну пропаґанду проти соціялістичних країн, використовуючи радіостанції „Свободу" і „Вільну Европу", які перебувають на утриманні американського ЦРУ (Центральне Розвідче Управління) і розташовані на території Федеративної Республіки Німеччини".

Совєтських пропаґандистів особливо турбує рішення Адміністрації президента Роналда Реґена про збільшення дотацій для згаданих радіостанцій. Газети „Правда", орган Центрального Комітету КПСС, „Ізвєстія", орган Верховної Ради СССР, „Радянська Україна", орган Центрального Комітету Комуністичної партії України та інші, вже від декількох місяців ведуть кампанію проти збільшення фондів для „Радіо Свобода" і „Вільна Европа". Покликаючись на німецькі крайньоліві і комуністичні газети „Радянська Україна" пише, що через ці радіостанції „спрямовується активність антисоціялістичних сил в Польщі і ведуться підривні передачі на інші соціялістичні країни".

Використовуючи теперішні напружені відносини в Польській Народній Республіці газета стверджує, що „підбурювальний диверсійний характер PC-PBE виявляється насамперед в їх закликах покінчити з соціялізмом на польській землі". Далі газета пише, що обидві радіостанції „відіграють роль 'першої скрипки' в наводненні Польщі останніми вістями з американської пропаґандистської кухні".

Для „правосильности" і „правдомовности" свого твердження „Радянська Україна", чи взглядно совєтське пресове аґентство ТАСС, подає навіть декілька прізвищ співробітників радіо, які, на думку ТАСС-у, є також співробітниками американської розвідчої служби.

Злісні репліки совєтської преси викликало повідомлення Уряду у Вашінгтоні, що плянується збільшити потужність обидвох радіостанцій в 1982 році у два рази порівняльно з 1975 роком. Така модернізація і поширення коштуватимуть понад 20 мільйонів долярів, але уліпшені радіостанції зможуть тоді без труду досягати кожної місцевости у Совєтському Союзі

Іранські монархісти передали схоплений корабель Франції

Париж, Франція. — Драматичний морський інцидент який почався в еспанському порті Кадісі схопленням іранської канонерки, закінчився в порті Тульон переданням тієї канонерки в руки французького уряду. Французький уряд офіційно повідомив: „Члени бойово-диверсійної групи матимуть загарантовану безпеку і будуть підкорені французькому законові".

Всіх членів групи, яких, як виявилося тепер було коло 20, а не 40, як повідомлювано перед тим, відставлено до недалекої від Тульону місцевости Ієр, а звільнену ними канонерку перебрали два іранські морські старшини, які приготовляють її до відпливу до Ірану. Члени попередньої залоги схопленої канонерки дістали також право побуту в Франції, звідки вони можуть виїхати до Ірану, отримавши потрібні папери від іранського дипломатичного представника. Генеральний секретар Елізейського палацу, резиденції президента Франції Франсуа Міттерана, П'єр Біреговой заявив: „Ті, що були захопили корабель, не будуть ані видані Іранові, ані викинені за кордон, але будуть трактовані згідно з нашими законами".

Бойова група, яка схопила канонерку в Кадісі, прибула до порту в Тульон і зажадала від адміністрації порту пального, харчів, питної води та інших засобів, потрібних для дальшого плавання та для життя залоги. Одначе французький уряд категорично відмовив їй у тому, не зважаючи на погрози, що вона висадить корабель у повітря, якщо не отримає потрібних засобів. На кораблі було коло півтори тисячі набоїв до гармат, які є частиною того корабля.

Іранський уряд робить тепер всі можливі намагання, щоб дістати членів бойової групи у свої руки. Після того, як французи декларували їм повні права політичних втікачів, іранський спеціяльний висланник, Аббас Соруш, заявив, що іранський уряд вимагатиме від еспанського уряду домагатися видачі членів тієї групи до Еспанії, де вони доконали схоплення корабля, а тоді вимагатиме їхньої видачі Іранові. В міжнародних поінформованих колах висловлюють думку, що ті всі іранські маневри не доведуть іранців до успіху.

Досі невідомо, наскільки французький уряд позволить членам групи, яка захопила корабель, виконувати будь-яку політичну діяльність. Всі вони є активними членами монархістичної групи „Азадеґан" — Вроджений вільним — і плянують скинути режим аятолли Хомейні та привернути монархію з найстаршим сином шаха на чолі. Син шаха перебуває тимчасово в Єгипті, де він проголосив активну боротьбу проти ісламських фанатиків і свій поворот на престіл.

У світі

ПІСЛЯ ВЕЛИКОЇ СЕРІЇ СУДОВИХ ПРОЦЕСІВ проти лівих терористів, яким прокуратура закинула сотні вбивств, перед судом в Анкарі, столиці Туреччини, стали 674 праві терористи, які також замордували сотні ні в чому невинних людей. Серед убитих були також такі, яких вбивники зовсім не знали, а вбивали тільки, щоб ширити пострах серед населення. Прокуратура зажадала для 220 підсудних кари смерти. Серед тих, яких прокуратура вимагає засудити на смерть, є також лідер скрайньої правої організації Альпаслян Туркес та 15 членів керівного ядра, а крім цього, 204 найактивніші терористи. Рішучі заходи військової хунти, яка перебрала владу у вересні минулого року, скинувши прем'єра Сулеймана Деміреля, довели до великих успіхів. Не лише майже зовсім припинено тероризм, який розривав Туреччину, але також піднесено господарське життя, вреґульовано працю міської і державної адміністрації й приведено до ладу школи. Не зважаючи на всі ті успіхи, деякі ліберальні елементи в краю й за кордоном вимагають зміни військової влади на цивільну.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ ФРАНСУА МІТТЕРАН прийняв на довгій особистій авдієнції представника іракського уряду Таріка Азіза, який є заступником прем'єра Іраку й виконує різні особливі функції та поїздки за кордон, а вдома він є найближчим і довіреним співробітником президента. Про перебіг розмови й її вислід ні французи, ні іракці не подали ніякого звідомлення. З довірених кіл стало, одначе, відомо, що в розмовах були порушені питання іраксько-іранської війни і достав зброї та амуніції з Франції до Іраку; справа розбудови іракського промислу та відбудови знищеного ізраїльскими літаками нуклеарного реактора Озірак під Багдадом. Ірак рішив побудувати новий і звернувся до Франції, щоб вона виконала це завдання так само, як вона побудувала знищений реактор Озірак. Французький уряд погодився на це, й незабаром мають початися роботи в невідомому місці. Велика частина споруд нового реактора буде глибоко під землею, щоб уникнути небезпеки поновного збомблення Ізраїлем.

МОСКВА ВИДАЛИЛА КУЛЬТУРНОГО АТАШЕ британської амбасади у відплату за видалення секретаря совєтської амбасади в Лондоні Віктора Лазіна, якого спіймано на гарячому вчинку шпіонажу, а культурний аташе Джан Ґордон ніколи ні в якій шпигунській афері не був замішаний, ані не був запідозрений у такій діяльності.

ДЕЯКІ ОРГАНИ СВІТОВОЇ ПРЕСИ, ЗОКРЕМА засоби масової інформації СССР. розповсюдили по світі вістку, що американські маневри, в часі яких дійшло до зудару літаків ЗСА з лівійськими, були частиною великих маневрів американських і єгипетських збройних сил. У зв'язку з тим, єгипетський уряд повідомив, що ніяких військових маневрів на заході Єгипту, ані тим більше в прикордонній полосі з Лівією не було, а на морі єгипетські кораблі не брали ніякої участи в маневрах з американцями. Зате єгипетський уряд пригадує, що вже раніше були пляновані маневри в західній пустелі Єгипту, про що заздалегідь повідомлено сусідські країни та ті міжнародні чинники, які слід у таких ситуаціях повідомити. Єгипетський уряд потвердив, що на лівійській границі перебуває значна частина єгипетських збройних сил. Це має місце ще з часу неспровокованих нападів лівійців на прикордонну полосу Єгипту 1977 року й через постійні неспокої на тому кордоні.

В Америці

СТЕЙТОВИЙ ПРОКУРАТОР В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ, Каліфорнія, обвинуватив чотири особи в тому, що вони, не зважаючи на заборону федерального Уряду, продавали компютори й інші технологічні апарати для Совєтського Союзу через західньонімецького посередника. Засуджені це: Анатолій Малюта, 61-річний колишній совєтський громадянин, а тепер натуралізований американець; Сабіна Дорн Тіттель, Вернер Брухгавзен і Дітмар Улрісгофер. Тіттель і Брухгавзен є громадянами Федеративної Республіки Німеччини. Посередником у тій „продажі" був Ганс Keніґ, власник якоїсь компанії у Західній Німеччині, яка вдержує тісні зв'язки з СССР і країнами східнього бльоку. Поліція покищо заарештувала А. Малюту і С. Тіттель, за іншими заговірниками йдуть пошуки.

ДО НЮ ЙОРКУ НА МІЖНАРОДНЕ ЛЕТОВИЩЕ Кеннеді прибула літаком перша тура еміґрантів із східньоевропейських країн, дві треті з яких це поляки, які досі тимчасово перебували в таборі для втікачів в Австрії. Інші — це особи з Чехо-Словаччини, Мадярщини, Румунії й інших країн. Як відомо, Уряд президента Роналда Реґена погодився на позачергове допущення 2,400 осіб із Східньої Европи, крім 4,500, які мають право переселитись до ЗСА на підставі визначеної для того району квоти. Рішення прийняти додаткових еміґрантів запало після того, як уряд Австрії, який не може дати собі ради з новим напливом втікачів з країн совєтського бльоку, зокрема з Польщі, звернувся до багатьох західніх країн, в тому числі до ЗСА, щоб вони прийняли відповідне число втікачів. Більшість новоприбулих бажають поселитися в нюйоркському стейті і ними тимчасово зайнялись харитативні організації і етнічні комітети, які допоможуть їм знайти помешкання і працю.

ТАРТАКОВА КОМПАНІЯ ГЕНДЕРСОНА В ДЖЕРЗІ Сити припинила була працю в середу, 19-го серпня ц. р. від 2-5 години на знак пошани до померлого на удар серця їхнього працівника Станіслава Валенси, який, як відомо, був вітчимом голови Крайого Комітету вільної профспілки „Солідарносьць" в Польщі Леха Валенси. Місцева поліція знайшла тіло С. Валенси у його чотирикімнатному помешканні, яке, згідно із звідомленням поліції, було вдекороване портретом Папи Івана Павла II, а на столі лежали витинки з газет про останні події в Польщі з фотографіями Леха Валенси. Після короткої похоронної церемонії, у якій взяли участь представники згаданої компанії і місцевої польської громади, тіло померлого буде перевезене до Польщі до його родинної місцевости.

УЧНІ УМІ виступлять на Союзівці

Союзівка. — В п'ятницю 28-го серпня, о год. 8:30 вечора, в рамках фестивалю Свято Молоді, тут відбудеться концерт учнів Українського Музичного Інституту Америки, Інк., кляс фортепіяну: Т. Богданської, Д. Каранович, Г. Клим, К. Чічки-Андрієнко і скрипки Р. Венке.

Концерти визначних учнів УМІ, які щорічно відбуваються в залі Українського Інституту Америки в Ню Йорку, здобули собі вже широке коло слухачів і признання публіки, тож гості Союзівки і мешканці Керґонксону і околиці радо послухають гру молодих талановитих адептів музики, які навіть під час гарячого літа присвячують кілька годин денно на вправи.

В концерті беруть участь: Ліда Ваґнер, Аля Грицак, Ганнуся Леґедза, Уляна Леґедза, Ігор Пономаренко, Юрій Фурда, Міріям Худьо Роман Шевчук, Оля Явна.

Припинення достав лівійської ропи не пошкодить

Ню Йорк, Н. Й. — В міжнародних колах рахуються з можливістю, що лівійський уряд припинить свої достави нафтової ропи до ЗСА, після повітряного збройного зудару літаків обидвох країн, у якому американці збили два лівійські літаки. Лівійські достави становили десять відсотків американського нафтового імпорту. Одначе представники американських оливних фірм заявили, що припинення лівійського імпорту не матиме ніяких шкідливих наслідків.

„Це не могло статися в кращий для нас час" — заявив представник однієї з великих оливних компаній яка імпортувала ропу з Лівії. Ще рік тому американські компанії закуповували в Лівії коло два мільйони барилок ропи денно. Тепер ті закупи звелися до одної третьої, тобто до коло 600,000 барилок денно. На далі триває спадкова тенденція з огляду на високу ціну лівійської ропи. Зовсім відмовитися купувати лівійську ропу американські компанії не могли, бо мали довготриваючі контракти з лівійським урядом. Всякі намагання американців добитися обниження ціни на лівійську ропу не давали наслідків, бо лідер Лівії Муаммар Каддафі навіть не хотів слухати про це.

Американські оливні компанії, а в першу чергу Екзон, який закуповує найбільше, подають, що покищо немає ніяких особливих потягнень після зістрілення двох

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чи роля преси в суспільному житті кінчається?

Замкнення історичного пополудневого часопису „Вашінґтон Стар", що існував понад 120 років, труднощі „Філядельфія Бюллетину" та кінець нюйоркської вечірньої газети „Тунайт" ставлять рубом питання: чи роля преси в суспільному житті в Америці закінчена?

Відповідальні видавці і редактори є однієї думки, що радіо і телебачення є незаперечною причиною поступового упадку щоденної преси, яка не може витримати конкуренції з радіо і телебаченням.

Одначе, не зважаючи на цю важку конкуренція, ми віримо, що щоденна преса має далі відігравати важливу ролю в суспільному житті, яку не можуть заступити ані радіо, ані телебачення. Існують певні роди інформацій, що їх передають газети, інформуючи населення в більш тривалий спосіб, ніж це робить радіо і телебачення.

Вістки, передані радіо і телебаченням є звичайно короткі і назагал поверховні з огляду на обмежений час. Телевізійні апарати звичайно передають моментальні події з життя, які не лишають тривалішого сліду в пам'яті слухачів і глядачів, тоді коли друковані репортажі чи редакційні статті і коментарі мають тривалий характер: їх можна передрукувати, фотографувати для постійних архівів, бібліотек тощо.

Друковане слово також надається до всякого роду вжитку, головно до розмножування та поширення серед більшого числа людей.

Як знаємо, „Конгресові Рекорди", що їх видає американський Конгрес кожного дня в сотнях сторінок, є незаступимою копальнею знання та інформацій про всебічне життя Америки. Американські законодавці не можуть вміщувати в конгресових записах вістки, статті чи репортажі, які передаються через радіо і телевізію, з такою легкістю, як це вони роблять з друкованим словом. Тому друковане слово лишає куди більший ефект на читача, як має радіо чи телебачення.

Крім того, часописи є майже виключно джерелом для населення всіляких оголошень і реклям, як наприклад, про догідні закупи, купони на знижки цін, при купівлі різних речей, оголошення про місце праці для тих, що її шукають, програми різних мистецьких чи культурних імпрез і тому подібного. Щоправда, оголошення передаються також через радіо і телевізію, але їхній характер короткотривалий, ефемерний.

Річ ясна, телевізія і радіо не єдині причини заникання щоденної преси. Між іншими причинами цього явища є інфляція, що зростає, високий рівень юнійних платень, конфлікти між робітничими юніями і працедавцями, зростаючі кошти паперу, чорнила тощо.

Ми віримо, що преса необхідна і вітальна частина нашої високорозвиненої цивілізації й культурного життя. Для свого власного інтересу преса повинна довести свою життєздатність і вмілість перевищити радіо і телевізію своєю справністю у передаванні різних подій і їхньої вдумливої, глибокої інтерпретації, а не наслідувати радіові і телевізійні репортажі. Преса також повинна уникати уживання сенсаційних заголовків, сумнівної вартости репортажів для задоволення голодних на сенсацію деяких читачів.

Відродження чи спасіння преси залежатиме від її духової сили та вищого рівня в подачі та інтерпретації щоденних подій. У них факти і правда мусять бути першими і єдиними елементами.

П.П.

МОСКВА БОЇТЬСЯ ІНВАЗІЇ?

У газеті „Ню Йорк Таймс" у липні і серпні появилися цікаві листи до редакції на тему американського підходу до Совєтського Союзу. Ігор Сікорскі мол., нащадок конструктора гелікоптерів його імені, перестерігає, щоб не забувати, що „Совєти опановані страхом перед інвазією". Він таврує американський підхід, що Совєти це „погані люди", і дораджує не робити нічого, що той совєтський страх перед чужинецькою інвазією збільшило б, бо це, мовляв, небезпечна гра: вона може приспішити „самооборону" Совєтського Союзу — так виходить з того листа російського патріота, який утотожнює СССР з Росією і ні словом не згадує про загрозу для вільного світу збоку СССР.

Але той лист спонукав професора політичних наук Університету в Массачусетс Карла Рявека дати коротку, ядерну і дуже мудру відповідь. Це правда, каже він, що в ході всесвітньої історії Росія була неоднократно предметом чужинецької інвазії. Але ще частіше вона нападала на інших. І коли частина мешканців Совєтського Союзу боїться нової війни, то друга частина привітала б її, як шанс для свого визволення з-під совєтського панування. Хай би Совєтський Союз забрав свої війська з поярмлених країн, а тоді не буде потреби лякатися, що хтось на нього нападатиме, — твердить проф. Рявек.

Відомо, що кремлівська пропаганда, як допоміжний чинник закордонної і внутрішньої політики Кремлю, придумала термін „імперіялісти", як синонім Америки та її союзників, імперіялістом згідно з цією пропагандою не є Совєтський Союз, хоч насправді він перейняв від царської Росії амбіцію володіти над світом, почавши від світу слов'янського — „щоб усі слов'янські річки злилися в російському морі". Імперіялістом, згідно цієї неправди, не є Совєтський Союз, який з ласки і безмежної наївности та незнання історії Сходу Европи Ф. Д. Рузвелта всадовився в Центральній Европі, загарбав північні острови Японії, зробив своїми сателітами Східню Німеччину, Польщу, Мадярщину, Болгарію і Румунію, перевів інвазію до Афганістану і раз-у-раз шантажує підлеглу йому Польщу. За тією самою логікою — Совєтський Союз не є імперіялістом і не є поліційною державою з системою терору: тільки імперіялістами є Америка і члени Атлантійського Союзу! І совєтський пропагандивний апарат штучно, свідомо та безперервно підтримує страх серед громадян перед інвазією збоку цих „імперіялістів", які нібито ведуть „політику окруження" Совєтського Союзу. В той же сам час СССР висилає масу зброї до Африки, на Кубу і до В'єтнаму задля нових підбоїв. І коли Ігор Сікорскі мол. обурюється на Гітлера, що той зламав договір Ріббентропа-Молотова, напав на СССР і спустошив „Росію", він промовчав, що той же пакт Ріббентропа-Молотова був власне зеленим світлом для Гітлера розпочати Другу світову війну, з пляном поділити світ на сфери німецьких і російських впливів.

Короткий лист американського професора престижевого університету в Амгирсті може стати вихідною точкою для довгих і всебічних міркувань. Совєтський Союз („Росія") — мовляв — опанований страхом перед інвазією, але той же Совєтський Союз розпучнявів до несамовитих меж найбільшої у світі імперії, що простягається від Балтики — на південь до Чорного моря, і на схід до Тихого океану; над Дунай і над Влтаву. Перші стежі цієї імперії всадовилися на американському континенті (дві вишкільні совєтські бригади на Кубі), почерез свого кубинського преторіянина всадовилися в африканській Анголі та Етіопії. Ця імперія підчинила собі колишній Індокитай і реально загрожує походом до Атлантійського океану.

Недавно можна було читати завваги авторитетного західнього високого старшини, що коли пацифістичні настрої в Західній Европі будуть зберігатися і поглиблюватися, то совєтські танки зможуть без одного стрілу дійти до Атлантику. А коли президент Реґен відкинув невірне рішення Джіммі Картера і дав наказ приступити до продукції сутодефензивної невтронної зброї, — то Москва счинила крик, що це „може приспішити вибух третьої світової війни".

Стара тактика, що злодій, втікаючи, кричить „хапай злодія", може вдатися раз-другий, але на довшу мету мусить обернутися таки проти правдивого злодія. І сьогодні вже ніхто немає сумніву, хто є справжнім імперіялістом і хто повинен лякатися інвазії.

З НАШИХ БУДНІВ

Спомини

— Які ви щасливі, панове маестри, — тут пан радник шанобливо повернувся до присутніх у їдальні Союзівки відомого мистця-маляра й автора недавно виданої книжки споминів з дитячих літ, — Які ви щасливі, повторив, — що Господь Бог обдарував вас умінням перетворювати ваші спомини, переживання в твори мистецтва, літератури! Ми ж, необдаровані такими талантами, звичайні сірі з'їдачі хліба, не знаємо, що робити з накопиченими в надрах нашого „Я" переживаннями чи споминами, що деколи просто розсаджують нашу свідомість, нашу пам'ять, прошу панів!

— Ой, тримайте мене, бо вмру! — насмішливо здвигнула раменами пані Галина, — перебиваючи в цьому місці надхнену швагрову мову. — Я цікава знати, що тебе так розсаджує, які спомини?

Пан радник на хвилину замовк, збитий з пантелику, але швидко опанував себе і продовжував:

— А хоч би спомини з Відня, розуміється, того, цісарського, з-перед Першої світової війни! Добру чверть сторіччя, прошу панів, я провів у цьому чудовому місті! Там і студіював, працював, служив при війську. Наприклад, пригадую собі, начебто те було тільки вчора, похорон цісаря Франц-Йосифа... Це ж була історична подія світового значення, прошу панів! Зі смертю цього довговічного монарха з роду Габсбургів вмерла фактично й сама монархія, вмерла ціла епоха, скінчився світ, якому вже не було вороття! Сам собі дивуюся, як пластично збереглися в моїй пам'яті деякі деталі цих похоронів: докладнісінько пригадую собі, що катафальк з тілом покійного цісаря тягнуло шість пар чорних коней з дуже довгими, химерно заплетеними хвостами, що волікися по бруку за кінськими копитами.

Тут панові радникові зворушення підплило ковтком під горло, і він знову замовк, а його добрячі прозорі очі заросились сльозинками. І той момент знову використала пані Галина, заскакуючи швагра несподіваною реплікою:

— Ну, гарно, гарно, що в тебе збереглася така компюторська пам'ять, що ти пригадуєш собі, які довгі хвости мали коні на цісарському похороні. А скажи мені, мій ти компюторе, що ти вчора їв на обід, яке м'ясо подавали на друге?

— Яке м'ясо? — розгублено потер чоло пан радник, — мені здається, що це був віденський шніцель, або...або якісь карменадлі?

— Розуміється, іронічно підсміхнулась пані Галина, — для колишнього віденського плейбоя, пан Андрій спеціяльно всмажив вінершніцеля. Бо ми всі мали кури на обід.

Пан радник знітився, посумнів і вже більше не забирав слова того вечора, ба й навіть не кібіцував паням під час так званої „цинцилички"...

Ікер

ЗАГАДКОВІ КАТАСТРОФИ

(В. Д.). Відомий американський коментатор і журналіст Джек Андерсон підніс недавно дуже цікаву й загадкову проблему, а саме — трагічну загибель у летунських катастрофах голови уряду Панами Омара Торріхоса та президента Еквадору Джайме Рольдоса, які згинули у двох окремих повітряних катастрофах того самого місяця.

Хоч згаданий журналіст ні в якому разі не натякає, що їх смерть має будь-яке відношення до Фіделя Кастра, диктатора Куби, він, проте, твердить, що їх смерть улегшить Кастрові дальше роздмухування комуністичної революції в Центральній і Південній Америці.

Так Торріхос як і Рольдос були принципіяльними ворогами Кастра і його марксистської ідеології. Кастро своїми авантюрами та викликом Америці здобув було собі певну популярність в країнах Південної і Центральної Америки, бо скубти волосинку з бороди „Дядька Сема" було завжди популярним спортом серед країн Південної Америки.

Торріхос особливо зріс у своїй популярності, коли він добився звороту Панамського каналу від Америки; він також не крився зі своєю ворожістю до кубинських підривних дій „комунізувати" країни Центральної і Південної Америки. Його опозиція до Кастра мала особливе значення тому, що спочатку він був у спілці з Кастром, не зважаючи на спротив Організації Американських Держав.

Після перемоги сандіністів у Нікараґуа, Торріхос і Кастро спільно погодилися дати новому урядові Нікараґуа „поважну допомогу".

Але коли Торріхос швидко відтягнув свої військові частини з Нікараґуа, Кастро не тільки не відтягнув своїх, а навпаки, збільшив кубинські контингенти в Нікараґуа, чим докраю обурив Торріхоса. Крім того в Панамі Торріхос зумів зліквідувати крайні елементи, даючи провідникам цих груп державні посади. Тепер, коли його не стало, є побоювання, що і ліва і права опозиція піднесуть голови і дадуть нову нагоду Кастрові організувати комуністичні заворушення тим більше, що буде багато кандидатів на місце Торріхоса особливо тому, що президент Панами Арістідес Ройо — людина слабого характеру.

Справа президента Рольдоса в Еквадорі є подібною до справи Торріхоса, хоч він ще був молодий і не жив досить довго, щоб могти вповні розвинути і застосувати своє політичне знання, бувши президентом держави. Він мав всього 39 років, коли в 1979 році його вибрано президентом Еквадору. Він був наймолодшим президентом, що був вибраний масовим

(Закінчення на стор. 3)

Л. Луців

Про нові видання

Федір Погребенник. СТОРІНКИ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТИ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА. Київ. Видавництво художньої літератури „Дніпро", 1980, ст. 352. Відповідальний редактор С. В. Стефаник.

Це дуже цікава і цінна праця Ф. Погребенника, але вона писана й друкована в державі, де панує комуністичний режим, і тому ця праця має всі ті прикмети, що їх вимагає комуністична ідеологія. Релігія для комуністів — тільки забобонна вигадка, і автор праці про В. Стефаника Ф. Погребенник, льояльний і послушний громадянин совєтського уряду, зовсім не згадує про те, як ставився В. Стефаник до релігії. Про це згадаємо у відповіднім місці нашої рецензії.

Ф. Погребенник вже довший час вивчає творчість В. Стефаника і він добре її знає, але показує нам Василя Стефаника таким, що тільки позитивно дивиться на підсовєтську Україну, хоч автор добре знає, що воно так не було, що В. Стефаник не хотів їхати до підсовєтської України, де його запрошували, щоб приїхав на ювілей, який йому влаштували в Києві.

Автор зібрав все, що міг, про В. Стефаника і хронологічно видрукував в цій книжці. Наведемо уривок про 1901-ий рік:

„*Квітня 16. Коломия.* О. Кульчицький пише Стефаникові до Трійці, що хотів би з ним побачитися і поговорити про події у Львівському Науковому Товаристві ім. Шевченка.

Квітня 20. Львів. Газета „Діло" (1901, ч. 77, ст. 3) інформує про те, що ляйпціґський журнал „Aus fremden Zungen" (1901, ч. 8) вмістив переклад одного з найкращих оповідань В. Стефаника „Камінний хрест" і статтю Івана Франка „Українська (руська) література".

Квітня 25. Женева. В. Хойновська пише Стефаникові з Женеви до Трійці, що тих книжок, які він просив купити, в продажу нема.

Квітня 27—28. Перебував у Чернівцях. Вів розмови з керівником львівського театру „Руської Бесіди" І. Гриневецьким про можливість постановки цим театром його драми... Відвідав О. Кобилянську, де познайомився з Лесею Українкою, якій розповідав про своє життя в Кракові, про творчі пляни...

Квітня 28. Чернівці. Леся Українка пише до рідних про зустрічі з Стефаником „на вид дуже здоровий, а в дійсности хворий, се навіть видно по його настрою, сумний якийсь, так наче щось згубив і думає, де б його шукати".

Квітня 29. Прибув до Трійці, де два тижні гостював у своїх приятелів Калитовських."

Подібно автор пише про ціле життя В. Стефаника, від його народження — 14 травня 1871-го року, до похорону письменника — 9-го грудня 1936-го року.

(Закінчення на стор. 3)

ЗГАДУЮЧИ ЛЕСЮ ЛИСАК—ТИВОНЮК

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА СВІЖУ МОГИЛУ

„І хвилею зводиться знову хорал, що затих раптово".

Ц. Норвід

Читаючи Лисі Лисак-Тивонюк „Вивірку на вишні", надруковану в „Свободі" з 6-го серпня цього року, — хто з нас міг допустити до своєї свідомости, що це її лебедина пісня.

Дуже часто письменники і поети передчувають кінець своєї життєвої мандрівки. Так було з Борисом Олександровим, так само було і з Лесею.

Ось фраґмент із її післяслова до „Стежки до дому" у формі діялогу:

Реня: ...Отже, ще раз бувай здорова і хай тобі пощастить з книжкою!

Леся: Спасибі, Реню. Це мабуть моя остання книжка.

Чому ж, Ти, Лесю, вимовила це в лиху годину? І так ми, Твої читачі, вже більше не матимем змоги милуватися Твоїм різьбленим словом, сповненим щирої любови. Та не зникне мені з очей синьоока, вродлива мала дівчинка, яку привозили її батьки на вистави нашого театру, коли ми бували в Зборові.

Хтось сказав, що краса це образ любови. Людині являється краса в цій подобі повік і в мить, коли бачила Бога в дитині.

Ця закономірність творче кредо Лесі Лисак-Тивонюк.

Ми впевнилися в цьому, читаючи її „Терпкі пахощі", „Срібну мадонну", „Замок на вулиці Мейн" та її останню книжку — „Стежка до дому".

На превеликий жаль її стежка повела туди, де немає „ні болізни, ні печалі". А печалі не скупила їй доля. Заки відійти в потойбіччя, вона втратила всіх, хто їй були найдорожчі, кого любила понад життя — матір і мужа.

Лесі Лисак-Тивонюк вже між нами немає — залишилися її твори, про які скажу словами Стефана Ґеорґе: „То був розгін стопи легкої, Пахучих далей відкриття, І рин, нестриманий уздою, І п'янь, що ниже всі чуття".

Ярослав Климовський

Валентина Юрченко

ПО МАЛЬОВНИЧІЙ ВІРДЖІНІЇ

(з туристичних вражень)

II

Прямуємо доріжкою через плеканий травник, обрамований бордюрами квітів, і йдемо бічною терасою з павільйоном до величавого входу, що веде до вітальні — просторої високої кімнати під банею дому. В цій парадній кімнаті приймали численних гостей і відбувалися урочистості. Вона оздоблена скульптурними декоративними фризами, численними портретами й картинами на мітологічні й релігійні теми. Тут збережено всі меблі родини, включно з клявікордом доньки Марти і столиком для бриджу. Ідемо до спальні, робочого кабінету і бібліотеки Джефферсона — це була його „святая святих", куди в його часи заходити дозволялося небагатьом. Тут і ґльобуси, і мапи, і телескоп, і улюблений фотель Президента. В його бібліотеці було понад 6 тисяч томів. З неї залишилося кількасот у пожовклих шкіряних обкладинках, а переважну більшість книжок Джефферсон на схилі віку передав федеральному урядові, що й стало початком теперішньої Бібліотеки Конґресу. Вестибюль дому був одночасно і приймальнею і родинним музеєм, що в ньому Джефферсон любив колекціонувати різні речі: тут голова буйвола, роги лося, кістка мастодонта, зброя, одяг і реліквії індіян, скульптура і картини релігійного змісту, мапи, модель єгипетської піраміди та багато іншого. Джеферсон також любив обладнувати свій дім власними дотепними винаходами і конструкціями: ми були заінтриґовані величезним годинником над головним входом з тягарами-кулями на бльоках по боках стін. Виявляється, що годинник з цим пристроєм показував і дні тижня. Серед технічних вигадок Президента були коловоротні двері з полицями, механічний „кельнер" — елеватор, що подавав напої з пивниці, зручні столики та інше. В елеґантній „чайній камнаті" біля величезних вікон погруддя визначних американців, а на столі родинний чайний сервіз і китиця живих квітів з власного садку — така була традиція родини Джефферсонів. Городи й квітники довкола дому, розпляновані колись самим господарем, довший час було занедбано, але від 1937 року їх відновлено і з того часу маєток президента, що ним опікується Меморіяльна Фундація його імени, виглядає так, як і за його життя.

Переходимо через тераси, заглядаємо в павільйони, минаємо довгий ряд помешкань для слуг і численні допоміжні уладження, як молочарня, ткальня, столярня, без яких не могла обійтися жадна плянтація XVIII століття. Віддалік від дому на схилі гори — родинний цвинтар Джефферсонів. Тут, поруч дружини під величним обеліском спочиває колишній Президент, який помер у віці 83-ох років.

Їдемо до університету Вірджінії у Шарлотсвіллі. Його засновником і „хресним батьком" був також Томас Джефферсон; це один з найстарших університетів Америки. Повільно везе нас наш Едуардо повз величні капітальні будівлі, затінені ґігантами-деревами, а Джордж розповідає історію університету і про тяжкі десятки років його початків. З нього вийшло чимало видатних діячів науки і культури Америки. Тепер тут вакаційна тиша, всі двері замкнено. А недалеко — модерний студентський кемпус і спортові площі, тенісові корти, на який ще вирує життя.

Раджу вам солідно підкріпитися у гарній кафетерії Шарлотсвіллу, — каже нам Джордж, — а потім поїдемо до одного з семи чудес світу, знаменитого мосту „Начурал бридж". Ми й справді з апетитом споживаємо смачні й недорогі страви і переконуємося, що обслуга в кафетерії першоклясна. В крамниці сувенірів милуємося вишуканими дрібничками і їдемо далі зеленими вулицями міста. Вражає чистота, квіти і спокій. Ні, таки Шарлотсвілл дуже симпатичне і шляхетне місто, — одностайно вирішуємо.

Коли маленький місцевий автобус підвіз нас покрученою гірською доріжкою до „сьомого чуда світу", ми відчули свою мізерність перед його маєстатом. Тільки уявити — дві 17-поверхові скелі по боках невеликого потоку-річечки ніби з'єднали камінні могутні руки й утворили скелястий міст, а під ним — велична арка, вирізьблена в тисячоліттях бурхливими водами прадавньої ріки; під аркою моста, що підноситься на 215 стіп, як під склепінням ґрандіозної катедри, людина усвідомлює безмежність часу і красу та велич Божого творіння. І не дивно, що індіяни обожнювали цю титанічну скульптуру, що здіймала свою камінну потугу просто в небо.

Наше враження вдало доповнює вечірній радіо-концерт тут же, під зоряним небом, біля мосту. Слухачів — кількасот, а тема його — „Сім днів творіння", рецитації з „Книги Буття" в супроводі клясичної музики — Ваґнера, Ліста, Ґріґа, Шопена — і духовного співу. Слова і звуки, передавані через голосники з вершини скелі, чудово резонують під природним склепінням мосту, а світляні ефекти вичаровують незабутнє враження. Довідуємось, що молодий Джордж Вашінґтон, видряпавшись на середину скелі, залишив там свої ініціяли, а Томас Джефферсон за 20 шілінґів відкупив у англійського короля це чудо природи, разом із 157 акрами землі, і зробив першу мапу всієї місцевости. Відвідуємо музей воскових фігур, що недалеко нашого готелю. У ньому сеґменти історії долини Шенандоа, дещо з індіянських леґенд, фолкльору, фігури президентів і сцени з історичних подій Америки, подані надзвичайно реалістично. Тут же й показ монументальної сцени „Тайна вечеря", відтвореної за славетним твором Леонардо-да Вінчі, що при світляних ефектах ніби оживає.

Наступного дня їдемо до Лексінґтону, університетського міста XIX століття. Його наче й не зачепив дух часу. Місто пишається своїм, заснованим у 1824 році університетом — шостим з найстаріших високошкільних закладів Америки. Це цілий ансамбль білосніжних будівель колоніяльного стилю, з колонадами. Університет спочатку носив ім'я Вашінґтона, який заповів значні пожертви для нього, а після Громадянської війни до назви додано ім'я генерала конфедератів Роберта Лі, який останні п'ять років життя був президентом університету. Обидва імени мали великий вплив на його традиції і забезпечили достойну характеристику університету

Недалеко біля нього стоїть і прегарна каплиця генерала Р. Лі, що служить студентам і тепер для медитацій та культурних цілей, а також є мавзолеєм і музеєм родини Лі. В глибині каплиці на підвищенні — чудова в лежачій позі статуя генерала Лі з білого мармуру, твір скульптора Едварда Валентайна. Статуя зображує генерала в натуральному рості, в повній військовій уніформі на відпочинку у фронтовому шатрі. В музеї, під каплицею, кабінет генерала, збережений таким, яким його залишив Р. Лі перед смертю в 1870 році. Серед великої групи портретів впадає в очі портрет Джорджа Вашінґтона в однострої полковника британської армії і портрет генерала Лі в уніформі армії конфедератів, а також у цивільному одязі, коли він був президентом університету.

Ми залишаємо Лексінґтон, їдемо на схід, де починається мальовнича дорога „Блю Рідж Парквей", і ось незадовго ми вже в Національному парку Шенандоа. Наш автобус везе нас все вище вгору, крутиться по лісистих гірських схилах, і час від часу зупиняється, щоб дати нам можливість „розім'яти ноги" і полюбуватися панорамами незрівняної краси. Стоїмо на вершині, а внизу — зелена лісова прірва, вдалині — вершки Синіх гір, вкриті лісом. Оце і є той Синій Хребет Гір, обіцяний нам у каталозі. Він тягнеться на кілька десятків миль і сполучається з Аппалачським хребтом. Цокаємо фотоапаратами, позуємо одна одній, але наперед знаємо, що тієї неповторної краси довкілля нам ніяк не пощастить схопити на плівку. З висоти 3,500 стіп спускаємося у долину Шенандоа, щоб оглянути сталактитові печери, або т. зв. „каверни Шенандоа".

— Одягайте светери, — каже Джордж, — бо в печерах температура 54 ступні або й нижче. Без великого ентузіязму спускаємося віндою вглиб і думаємо: „Ну що там особливого — заглибини в скелях та й усе, холодно там і вогко." Але зненацька ми опиняємося у справжньому царстві гірського короля, в підземних залях, фантастично удекорованих невиданими, химерної форми кам'яними творивами. Наша молоденька, дотепна й жива провідниця Кетті — студентка. Вона пояснює нам, що слово „Шенандоа" — індіянське і означає „дочка зірок", а це і є відповідна назва для цих „каверн", що не мають собі подібних ні кількістю, ні різноманітністю формацій і кольорів.

— Подивіться! — Кетті натискає невидимі ґудзики і освітлює рефлекторами стіни.

— О! — О! — мимохіть вириваються крики захоплення у всіх нас. Із стелі звисають кам'яні бурульки — сталактити,

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ЗАКЛИКАЄ ВСІХ ВІДДІЛОВИХ УРЯДНИКІВ: ПРЕДСІДНИКІВ, СЕКРЕТАРІВ, КАСИРІВ ТА КОНВЕНЦІЙНИХ ДЕЛЕҐАТІВ ВЗЯТИ АКТИВНУ УЧАСТЬ В ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІЙ КАМПАНІЇ. ЗА АКТИВНУ УЧАСТЬ І УСПІХИ В ЦІЙ КАМПАНІЇ ПЕРЕДБАЧЕНІ НАДЗВИЧАЙНІ НАГОРОДИ І ВОНА БУДЕ РІШАЛЬНА ДЛЯ ВИБОРУ КОНВЕНЦІЙНИХ ДЕЛЕҐАТІВ І ДЛЯ УЧАСТИ У КОНВЕНЦІЇ В ТРАВНІ 1982 РОКУ.

Про нові...

(Продовження зі стор. 2)

Наведемо кінець цієї праці:

„*Грудня 6-го. Русів.* Хворий втратив притомність.

Грудня 7-го. О годині 3-ій 30 хвилин перестало битися серце Стефаника. Ця сумна вістка сколихнула Прикарпаттям, покотилася хвилею по рідній землі, полинула у широкий світ.

Грудня 9-го. Русів. Відбувся похорон Стефаника. Попрощатися з письменником прийшли селяни з Городенківського й Коломийського повітів, представники різних громадських організацій Львова, Коломиї, Косова, Снятина та інших міст Західньої України. Кількатисячна похоронна процесія вирушила на сільське кладовище...

Закінчився життєвий шлях Стефаника.

Продовжилась його дорога у безсмертя."

Як бачимо — автор пише про похорони Стефаника і зовсім не згадує про те, що при смерті В. Стефаника був священик, з яким приятелював письменник. Про це добре знає Погребенник, але він не хоче „компромітувати" письменника в очах комуністичних читачів, хоче приподобатися урядові...

Також читач цієї праці про В. Стефаника не довідається, що Ольга Гаморок, дружина письменника — була донькою священика. Про рідню Гамораків дуже багато писав Погребенник у своїй книжці, бо з членами цієї родини зустрічався письменник, який зовсім не ставився до релігії так, як цього бажає Погребенник. Василь Стефаник просив охрестити своїх синів, але про це не може згадувати підсовєтський автор, хоч добре про це знає, бо його праця свідчить про те, що він докладно вистудіював увесь матеріял, що відноситься до „життя і творчости" славного письменника, і ми подивляємо його працю, яка могла б бути можливо найкращою з праць про Стефаника, якби її автор шукав дійсної, а не „комуністичної" правди.

Книжка „Сторінки життя і творчости Василя Стефаника" показує читачеві, що В. Стефаник ще за свого життя втішався найбільшою тоді славою з усіх наших письменників, його перекладами на всі світові мови і його славили як неперевершеного мистця українського слова. Шкода тільки, що автор книжки Федір Погребенник писав її із комуністичного становиська і замовчував деякі правди, які не подобалися б комуністичній Москві.

Дякую панові Романові Ференцевичеві за те, що подарував мені цю книжку, купивши її у Вашінгтоні.

Загадкові...

(Продовження зі стор. 2-ої)

вибором у будь-якій південноамериканській країні. Він і Торрíхос був логічним ідеологічним суперником Кастра в очах політичної еліти в Південній і Центральній Америці.

Рольдос гостро осудив Кастра, коли той силою казав забрати кубинських втікачів, які шукали політичного азилю в еквадорській амбасаді в Гавані. Крім того Рольдос наказав арештувати колюмбійських терористів, яких підтримував Кастро, що були втекли до Еквадору, і видав їх колюмбійським властям.

Хоч катастрофа, в якій згинув Рольдос, була офіційно визнана за звичайний випадок, терористи в Еквадорі, що їх підтримує Кастро, оголосили, що це вони відповідальні за саботаж літака, в якому летів президент Рольдос.

Ці міркування Андерсона є настільки цікаві, що Кастро міг дійсно почувати себе загроженим популярністю цих двох провідників, тим більше, що, будучи головою бльоку неопределених країн, Кастро думав, що ізоляція його великою частиною південноамериканських країн закінчиться. А так воно не є. Як знаємо президент Роналд Реґен прилюдно заявив, що він не візьме участи в конференції в економічних справах, що має відбутися в Мехіко у жовтні цього року, якщо Кастро буде запрошений на згадану конференцію.

АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ КРАЙСЛЕР повідомила, що вона незабаром розпічне процес покликування до праці тих робітників, які були звільнені у висліді сповільнення праці в автомобільній індустрії. Покищо в рахубу входять 1,500 робітників у фабричних інсталяціях у Ст. Луїсі. Деякі робітники мусять переходити короткий перевишкіл, бо за час їхньої бі дсутності були введені деякі зміни у технічному процесі, замінені машини і завтоматизований процес виробу частин. Відновлення фабрик Крайслера коштувало в загальному 250 мільйонів долярів У Ст. Луїсі Крайслер випускає автомобілі типів „Ле Барон" і „Дадж".

По мальовничій...

(Продовження зі стор. 2-ої)

а вірніше „бурулі". бо вага їх подекуди досягає кількох тонн. Стіни вкриті примхливої форми нашаруваннями, що нагадують то величезний смажений бейкон, то каскади води або фантастичні квіти. Переходимо печери одна за другою і кожна з них інакша, вибагливіша формами, іскристими кольорами, діямантовим блиском чи грою веселки.

З подивом оглядаємо золотисті колони, колосальні брили і химери-сталагміти, що як гриби ростуть з-під землі. Всіх печер тут 18 і кожна має свою назву: тут і „Заля каскадів", „Палац Діда Мороза", „Озеро веселки", „Грот богів", „Діямантовий каскад", „Баня Капітолію", „Колони близнята" і є навіть сталагміт „Єпископ", що сильветкою нагадує духовну особу. Скелясті форми вагравають при світлі різними кольорами, залежно від породи мінералів, — бурштиновим, зеленавим, червонястим, або білим, що іскриться діямантами.

— Ми, як у казці, — замріяно говорить пані Алла, — природна краса неперевершена, тільки освітлення людське, штучне... Але наша мила Кетті хизується різнобарвними світляними ефектами і чарує нас ще більше. Казка, жива казка! Охоче кидаємо срібняки в „Джерело бажання", прозоре джерельце під скелястими брилами, над якими нависли бурулі-сталактити — і зачакловані казковою красою, прощаємося з милою Кетті.

Останній день нашої подорожі завершує поїздка до Ґеттисбурґу в Пенсильванії, де відбувалися завзяті й не менш контроверсійні криваві баталії Громадянської війни. Проїжджаємо почерез зелені поля із сотнями мовчазних гармат і великими пам'ятниками, а наш ґід-ветеран докладно знайомить нас з ходом боїв, подає імена генералів, назви військових частин, що їх було здесятковано у пеклі братовбивчої війни.

— За три дні на цьому полі, що п'ять разів переходило з однієї сторони до другої, лягло трупом 51 тисяча молодого цвіту країни, — зі зворушенням говорить він. — Земля не могла увібрати в себе їхньої крови, а довколишні води зачервонілися від неї...

Поруч — військовий цвинтар, на ньому тисячі безіменних могил, а замість них біленькі цеглинки з номерами. Тут зелено, тихо і повно сонця. Кожен стейт поставив пам'ятник своїм поляглим героям і для історичної пам'яті нащадків залишилися ці пам'ятники, гармати і неозорий цвинтар... Але нащадки, які часто не дуже цінять блага громадянських свобід, вже живуть захоплені чудесами модерної техніки. Ми сидимо мовчки, згадуючи страхіття пережитої нами війни.

Додому їдеться якось швидше, наче дорога покоротшала. Чотири дні виповнили нас глибокими враженнями, надихали красою, а у фотоапаратах залишилося на спогад чимало знімків.

— А може ми заплянуємо ще одну подорож? — замріяно на прощання каже пані Оля. Ми сміємося і радо погоджуємося.

В КУАЛЯ ЛЯМПУР, МАЛАЙЗІЯ, ПЕРЕБУВАВ державний підсекретар для справ безпеки Джеймс Баклі. Причиною його поїздки до країн Південносхідньої Азії були зростаючі конфлікти в тій частині світу. Уряд В'єтнаму з совєтського доручення затримує свої окупаційні війська в Камбоджі та закріплюється в Ляосі, щоб створити якнайміцнішу базу для совєтської пенетрації. Совєтська військова фльота поволі підтягає свої одиниці до найбільшої морської бази в Азії — Камраг. Ті події змушують країни Південносхідньої Азії бути готовими. Вашінгтон заявив устами підсекретаря Баклі, що ЗСА готові їм допомогти у внутрішній розбудові та в піднесенні оборонної готовости. Одначе вони вимагали, щоб ЗСА збільшили свою участь у розвитку подій в тому обширі та щоб утривалили свою присутність у ньому. Підсекретар Баклі після консультацій з Вашінгтоном заявив, що ЗСА готові взяти більшу участь у забезпеченні того простору.

В РЕСПУБЛІЦІ ПЕРУ, ПІВДЕННА АМЕРИКА, поширюється страйковий рух, який уже охопив шахтарів у копальнях міді, банкових урядників та лікарів. Головною причиною страйків є вимоги підвишки заробітних платень, які далеко позаду інфляції. Деякі групи страйкуючих загрозили, що застосують й інші засоби боротьби, якщо їхні вимоги не будуть задоволені.

Асадо на Союзівці

Асадо — це популярна аргентинська назва смаженого м'яса на дротах, звичайно, під голим небом. Це аргентинський хліб насущний. Багато, напевно, пригадує собі з тридцятих років слова львівського танґа, у якому співалося про те, чого, мовляв, був би вартий світ без кохання... Це така ж можливість, як квіти без сонця, риба без води, Мохаммед без бороди.

Тепер всі колишні аргентинці додадуть, чого вартий був би їх другий з'їзд на Союзівці в днях 12-го і 13-го вересня цього року, якщо б на ньому не було справжнього аргентинського асада із часниковою приправою чімiручі, вердад — правда, чи ні?

Мій приятель з часів спільного близького сусідства у ґудсонської республіці в Аргентині А.Д., а ви всі добре знаєте його із фейлетонської ділянки під псевдом Панько Незабудько, ще й тут, у Америці, в далекому Спокені, тужить за арґентинським асадом. Він і прислав мені свого авторства вірш, присвячений нашому з'їздові п.з. „Пісня бувших арґентинців". Ось вона:

Що то буде, що то буде?
Розпирає туга груди,
нема вина, ні асада.
Що робити? Трудна рада!

Примостились ми у кару
та й поїхали до бару.
За стіл нишком посідали,
згадували та зідхали:

Якби були в Арґентині,
пили б грапу ми там нині,
а тут п'ємо кока-колю,
проклинаєм свою долю.

Арґентино! Арґентино!
Приснись хоч би на хвилину
Прилинь запахом паріжі,
смаком мати із бамбіжі!

Як подають звідтам вістку;
щоб прислали бодай кістку
із печеного асада, —
більш нічого нам не нада.

Потішають добрі люди:
— Якось воно, хлопці, буде!
Не будете їсти й пити,
то будете сто літ жити.

А ми всі гуртом — Макана!
Не поможе, прошу, пана,
ваша добра ця порада
як нема вина й асада!

Не сумуйте, усміх, арріва корасонес, горі серця, буде асадо! Про це подбає директор В. Квас, аякже, сі сеньйорес! Пан директор Квас кумпле, не заведе, а Союзівка дíгніфіка, маґніфіка, гермоза... Знаменитій союзовій кухні рецепта арґентинської приправи до асада - чімічурі-не чужа, вона вже багато разів випробовувана, Асадо буде всім до вибору і баранина, воловина, ковбаски, сальчічі, морсізі, й для тих, що зі зубами не теє, буде м'якеньке цюраско. А як хтось з вас вже зрадив арґентинське асадо й перейшов на зимні перекуски, себто фямбре, для них Союзівка постарається про справжню матамбре.

І так при асаді довколо столів засядуть у дружній атмосфері відродженці, просвітяни, очусівці, добрусівці, демократи, партократи, Божий люд із Суїпача й Курапалíгуе.

По тім боці з Буйнесу, там із Кільмесу, Маляверту, Чіляверту, Берналю, Патерналю. Прiїдуть, напевно, з Чако і Бурсако, портеньйос і сальтеньйос, Заважольці й Гудсонці. Не забракне із Вільде й Вілля Матільде, Док Суду, Авеллянеди, Чакаріти, Еспелети...

Колишні уродженці прімеро й секундо плано кінкеналь на цей другий з'їзд привезуть зі собою своє насліддя, щоб показати, що ми не маліємо, а ростемо.

При асаді привітаємо карпінтерів, запатерів, альбанілів, армадорів, не поминемо й докторів. Друзів із Арґентини так по щирості запитаємо: Сеньйорес, чи приснилося вам бодай хоч колись на хвилину, що доживете до того часу в Арґентині, що будете кобрувати в мійонах кінсену, себто двотижневу зарплату?

А при якому столі мені сісти з маленьким кусником м'якенького цюраска, сам ще не знаю...

Та зараз по-дитячому треба заскандувати:

Уно, дос, трес, до побачення на Союзівці в днях 12-го і 13-го вересня вдруге — отре вез!

Дон Естебан

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА СВІЖУ МОГИЛУ
мойого спонзора
бл. п. ІВАНА ЩУДЛИ
складаю 50.00 дол. на Патріярший Фонд
ОЛЬГА МАШТАЛІР
з чоловіком ЗЕНОНОМ

В 40-ий ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
сл. п. ВОЛОДИМИРА ЛЕСИКА
буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА
і
ПАНАХИДА
в СЕРЕДУ, 26-го СЕРПНЯ 1981 року
о год. 7-ій ранку
в церкві СВ. ДУХА в ЧЕСТЕР Па.

Просимо в цей день згадати Покійного в своїх молитвах та взяти участь в Богослуженні і Панахиді.

Дружина — ЕВФРОЗИНА
і РОДИНА

ділимося сумною вісткою, що 13-го серпня 1981 р. відійшов у Вічність на 72 році життя, по довгій і важкій недузі наш Найдорожчий ТАТО і БРАТ

бл. п.
ВАСИЛЬ БОДНАР

ПОХОРОННІ відправи відбулися 15-го серпня 1981 р. в церкві Св. Юра в Ню Йорку, а відтак на цвинтар Св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
два сини в Америці і два сини в Україні
два брати — ПРОЦЬ-ПЕТРО і СТЕФАН в в Америці
сестра — з Родиною в Україні
ближча і дальша Родина в Америці, Канаді і в Україні, та багато знайомих.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родина просить про молитви за спокій душі Покійного.

В СОРОКОВУ РІЧНИЦЮ БОЛЮЧОЇ СМЕРТИ
бл. п.
ОСИПА і ВОЛОДИМИРА ПРИШЛЯКІВ
замордованих 22-го серпня 1941 року на 33-му році життя
в селі Угринів, Підгаєцького повіту,
будуть відслужені
ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ
і
ПАНАХИДА
в СУБОТУ, 29-го СЕРПНЯ 1981 року о годині 8-ій рано
в українській католицькій церкві СВ. МИХАЇЛА в Гартфорді, Конн.

Брати Пришляки народжені в Заставчу, Підгаєцького повіту, члени УВО і ОУН, відомі із своєї невтомної і жертвенної праці в Т-ві „Просвіта", знані організатори хорів, аматорських гуртків дуже причинилися до культурного і національного розвитку Підгаєччини, Самбірщини та Лемківщини.

Переслідувані та кількакратно арештовані й катовані польською поліцією, після звільнення з самбірської в'язниці в 1939 році, продовжують свою працю на Лемківщині. В серпні 1941 року вертаються в рідні сторони, відвідати стареньку матір та родину і в дорозі до Підгаєць гинуть із злочинної братовбивчої руки. Їхня невинна смерть на віки залишиться на совісті тих, що причинилися до неї.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ДОРОГОМУ ВОЛОДИМИРОВІ Й ОСИПОВІ,
ЩО ЖИЛИ І ПРАЦЮВАЛИ ДЛЯ УКРАЇНИ

РОДИНА

З болем серця повідомляю нашу Родину в світі і в краю, Приятелів і Друзів, що моя Улюблена Дружина

УЛЯНА з ДИДІВ
ЦЕЛЕВИЧ-СТЕЦЮК

після важкої недуги, сповіді і прийняття Найсвятіших Тайн, з Волі Всевишнього відійшла у Вічність 18-го серпня 1981 р. о год. 1:05 ночі на 67 році життя.

ПОХОРОНИ — в суботу, 22-го серпня 1981 р. о год. 9-ій ранку з каплиці Родини Музик до собору свв. Володимира і Ольги і на цвинтар св. о. Миколая в Чікаґо.

Мґр АНДРІЙ М. СТЕЦЮК
чоловік

У велику річницю — 60-річчя УВУ

Шістдесят років існування однієї із нечисленних високих шкіл на поселеннях — Українського Вільного Університету — є доказом живучости цієї науково-педагогічної установи, що безперервно й успішно працює поза межами рідного краю, несучи вільну науку, не накинену чужим режимом на батьківщині.

УВУ пережив різні фази розвитку й праці. Заснований у Відні в 1921 році і незабаром перенесений до Праги, Чехо-Словаччина де завдяки прихильному становищу уряду під проводом тодішнього президента Томи Масарика розвинув найбільшу науково-педагогічну діяльність. Після Другої світової війни силою обставин УВУ опинився в Мюнхені, Баварія, де завдяки зв'язкам проф. Івана Мирчука, Вадима Щербаківського, Бориса Крупницького й Освальда Буркгардта почав теперішню фазу існування. Тут довелося прожити важкі, але вагомі часи й тепер доводиться розвивати, хоч сповільнено, але успішно працю, завдяки німецькому урядові та ще більше завдяки жертвенності українського громадянства.

Для сповільнення розвитку УВУ в Мюнхені спричинилася масова еміґрація професури і студентств в заокеанські країни, на початку 1950-их років. Тоді УВУ спрямував свою працю на позаочне навчання та видавничу діяльність. Скоро, одначе, він відновив і пожвавив авдиторне навчання, влаштувавши т.зв. інтенсивні курси — семестри у літніх місяцях — липні та серпні, притягнувши в той спосіб і студентів і професорів з-поза заокеанських країн та давши їм змогу завершити свої навчання маґістерськими і докторським іспитами.

У Франції, ЗСА та Канади створено Делеґатури УВУ, Товариства Алюмнів, що об'єднують професорів, доцентів, викладачів і асистентів. Зараз із початку 1950 року професура і студенти заснували Комітет допомоги УВУ (проф. В.Лев — голова, Ф.Капітан — секретар), опісля Товариство прихильників УВУ (проф. О.Андрушків — голова, д-р П.Богданський — секретар), згодом засновано Фундацію УВУ (мгр І.Буртик — голова, д-р О.Ничка — секретар, тепер д-р П.Ґой — голова, д-р І. Боднарчук — секретар).

Ці установи несуть матеріяльну допомогу для УВУ. Кожна заокеанська установа діє самостійно у співдії з Альма Матер. Коли глянемо на пройдений дотепер шлях кожної із них, бачимо їхні позитиви й успіхи. Професори й викладачі співпрацюють з УВУ в Мюнхені під час авдиторного навчання, проводять іспити й риґорози, консультують студентів, оцінюють маґістерські праці й докторські дисертації, беруть участь у сенатських і професорських нарадах та зібраннях.

Крім того, працюють як професори чи викладачі в американських і канадських високих школах, в українських та чужинецьких наукових і громадських установах. Також і алюмни зайняті такими самими працями. Вони також діють скрізь, де є групи українських поселень, зокрема, ведуть школи українознавства та ширять правду про Україну в американських, канадських та інших установах, де вони працюють. Фундація УВУ працює в напрямі допомоги своїй Альма Матер, морально й матеріяльно.

Тепер очі нас усіх звернені на нашого 60-річного ювілята — УВУ, який у Мюнхені вже започаткував святкування зібраннями та доповідями і влаштуванням мистецьких виставок. Ці роковини відзначають в Америці всі три наші названі установи.

Професори й алюмни влаштовують наукову конференцію й святочну вечерю-бенкет 23-го і 24-го жовтня ц.р. Тематика конференції зосереджена на історії розвитку УВУ представленням окремих ділянок науки українознавства в рамках філософічного і правно-економічного факультетів, що існують в УВУ від початків його існування та накресленням постаттей визначних професорів від початків УВУ.

В доповідях не лише згадуємо, але й креслимо сильветки піонерів, світочів української науки з ділянок української мови та літератури, слов'янської і західньо европейської філології, преісторії, археології, історії, географії, природознавства, математики й фізики, соціології та економії, правничих наук, музики, мистецтва й архітектури, етнографії.

Тут відомі в українській та чужинецькій науці такі імена як Олександер Колесса, Степан Смаль-Стоцький, Аґенор Артимович, Іван Горбачевський, Станислав Дністрянський, Дмитро Дорошенко, Дмитро Антонович, М.Щербина, Н.Шульгин, Андрій Яковлів. З мюнхенських часів треба згадати бодай кілька, крім деяких із празького періоду, а це: Василь Сімович, Роман Смаль-Стоцький, Панас Феденко, Дмитро Чижевський, Наталія Полонська-Василенко, Олександер Оглоблин, Лев Окіншевич, Матвій Стахів, Кость Кисілевський, Ярослав Рудницький, Василь Лев, Олександер Кульчицький, Василь Орелецький, М.Васильїв, Юрій Шевельов, Ярослав Падох, Юрій Бойко, Ярослав Рудницький, Володимир Янів.

Імена старших і наймолодших з того періоду будуть подані в історії УВУ, на яку саме складаються дії університиту в особах на тлі різнорідних українознавчих наук ділянок. Тут важливе місце займатимуть теж і фінансова та видавнича діяльність УВУ від початку до сьогодні.

Список усіх абсольвентів — маґістрів і докторів, та їхня теперішня науково-педагогічна і громадська праця буде завершенням історії 60-річчя Українського Вільного Університиту, хоч тільки під аспектом делеґатури і співдіючих із нею Товариства Алюмнів та Фундації. Ці американські установи видадуть книжку про цю історію.

Незабаром подамо точну програму святкувань 60-річчя УВУ в Америці.

За Делеґатуру УВУ в Америці

Д-р Василь Лев, голова

Д-р Василь Вергун, секретар

У ДІТРОЙТІ ПОМЕР СВ. П. Д-Р ОСИП БОЙЧУК

Дітройт, Мич. — В п'ятницю рано, 21-го серпня 1981 року, тут помер на 74єму році життя св. п. д-р Осип Бойчук, відомий пластовий діяч та член пластового Відділу Українського Народного Союзу у Дітройті. Покійний залишив в жалобі сина Юрія, племінницю Христину Липецьку та сестру Іванну в Україні.

Тіло буде виставлене в похоронному заведенні Бугая в Гемтремку. Докладні дані про час похорону будуть подані в пізніших оголошеннях.

Припинення достав...

(Продовження зі стор. 1)

лівійських літаків. Крім американців закуповують там ропу Франція, Італія, Західня Німеччина та інші країни в менших кількостях. З усіх тих країн також приходять заспокоюючі вістки після повітряного інциденту. Деякі знавці оливної справи в ЗСА заступають думку, що американський уряд повинен вплинути на тотальне припинення закупів лівійської ропи американськими компаніями й ліквідацію їхнього майна в тій країні.

Беручи до уваги дотеперішню поведінку лівійського уряду, а зокрема Каддафі, кожної хвилини можна сподіватися з їхнього боку різних несподіванок у роді конфіскати, чи націоналізації американських компаній безправного арешту, чи переслідування американських громадян тощо. Дотепер у Лівії перебуває коло тисячі американських громадян і американські урядові чинники занепокоєні можливістю клопотів для них з боку лівійського уряду.

З КЕРІВНИХ КІЛ ОН ПОВІДОМИЛИ, ЩО представникові ОН, який мав завдання довести до афгансько-пакістанських переговорів, Жавіє Перез де Кюлляр, вдалося переконати уряди обидвох країн взяти участь у нарадах для обговорення питання налагодження відносин між ними та спонукання Совєтського Союзу до відкликання своїх військ з Афганістану. Наради мали б знайти відповідь на такі чотири точки: усунення чужих військ з терену Афганістану; зобов'язання невтручання у внутрішні справи Афганістану; міжнародні ґарантії невтручання з боку ЗСА, КНР і СССР; поворот втікачів домів. Як виходить з тих чотирьох точок обидві сторони мали б поминути й відсунути від переговорів афганські самостійницькі кола й повстанців, які тепер мають під своєю владою значну частину країни. Як інформують з ОН, на такі переговори натискає теперішній лідер Афганістану Бабрак Кармаль, який бачить безвиглядність ситуації. З дипломатичних кіл остерігають, що ціллю Кармаля є виелімінувати й розбити повстанців, а тоді він зможе диктувати дальші умови так, як йому скаже Москва.

ТРЬОХ ЧОРНИХ ТЕРОРИСТІВ, ЯКІ БУЛИ ПЕРЕД південноафриканським судом за спробу бомбових замахів на поліційну станицю та на промислові споруди, — засуджено в Преторії на кару смерти. В часі судової розправи терористи поводилися визиваючо та вигукували проти суду, суддів, державної системи в республіці та проти білих. Хоч вони були свідомі, що їх суд може засудити на кару смерти, це не робило на них найменшого впливу. Дотепер в Південноафриканській республіці не виконано присуду смерти ні на одному засудженому на таку кару. Підсудні призналися до вини в часі слідства, подали деталі своїх вчинків та підписали відповідний протокол. Одначе, на судовій розправі відкликали свої попередні зізнання. Проте головний свідок прокуратури потвердив її закиди. Головним свідком був один із лідерів чорної партизанки, якого південноафриканські вояки захопили в будинку Африканського національного конґресу в часі рейду на столицю Мозамбіку Мапуто.

ПРЕДСТАВНИКИ АРАБСЬКИХ КРАЇН ЗНОВУ покинули залю нарад, коли представник Ізраїля почав свою промову на конференції ОН в справі постачання енергії. Конференція відбулася в столиці Кенії, Найробі й почалася вона 10-го серпня та має розглянути й вирішити важливі проблеми постачання енергії до мало розвинених країн та способу, як за неї платити. Арабські делеґати цим разом протестували проти пляну Ізраїля побудувати водний канал з Мертвого моря до Середземного моря.

ТРИ СОВЄТСЬКІ САТЕЛІТИ — ЛІВІЯ, ЕТІОПІЯ, Південний Ємен — зорганізували з ініціятиви Москви свою власну конференцію, яка відбулася в Адені, Південний Ємен. Важливість конференції підкреслював факт, що на неї прибули всі три „вожді". З Лівії — Муаммар Каддафі, з Етіопії — Менґісту Галіє Маріям, а з Південного Ємену — президент тієї країни Алі Нассер Мохаммед. Одною із найважливіших точок у тих нарадах були останні події на ізраїльсько-арабському відтинку. Арабські приятелі Москви на чолі з Сирією сподівалися, що під московською високою рукою вони зможуть робити, що схочуть. Але, коли зачепили вони Ізраїль, ізраїльський уряд так відповів, що не залишилося нічого іншого, як погодитися на перемир'я в Ливані. Погано також розвивається для них ситуація в Африці. Кубинський експедиційний корпус щораз менше може зробити в Анґолі, де він, прив'язаний до своїх баз, мусить боронити анґольський уряд перед його власними противниками, а намібійських партизан — перед акціями південноафриканських збройних сил. Не знайшовши іншого виходу, всі три країни вирішили створити спільний союз та підписати договір про приязнь та взаємну оборону. На совєтську силу вже не можна покладатися, отже вирішили створити свою.

В РЕСПУБЛІЦІ СРІ ЛЯНКА (КОЛИШНІЙ ЦЕЙЛЬОН) вже від якогось часу множилися підпали, напади, грабунки інституцій і людей в широкому розмірі та вуличні зудари. Занепокоєний тим уряд рішився після довгих надумувань на серйозні протизаходи. Заведено воєнний закон, на вулиці міст, а зокрема столиці Кольомбо, вислані зміцнені патрулі, переведено масові арешти. У висліді запанував майже повний спокій.

Закінчився шкільний рік Школи Українознавства у Рочестері

У суботу, 13-го червня цього року, Школа Українознавства ім. Т.Шевченка в Рочестері, Н.Й., закінчила шкільний рік спільною молитвою в церкві св. Йосафата.

Отець Іван Ропке, сотрудник церкви св. Йосафата відправив Службу Божу, а отець прот. Василь Осташ, парох церкви Св. Богоявлення, у короткій проповіді побажав дітям успішних вакацій і закликав не забувати про церкву і книжку під час забав і відпочинку.

Після відправи у шкільній їдальні відбулася роздача свідоцтв і похвальних грамот. Довголітня учителька А.Буцєрка попрощала уступаючу директорку школи Н.Трач і висловила їй подяку за її працю. Діти попрощали свою директорку квітами і карточками з підписами дітей окремих кляс.

Відтак Н.Трач подякувала всім за співпрацю та обіцяла на майбутнє допомагати у переведенні т.зв. „рідженс" іспитів з української мови, які вона започаткувала у нашому місті.

На закінчення програми А.Буцєрка представила наступного директора школи інж. Петра Лещишина та його заступника Олю Павук. П.Ліщишин подякував за довір'я і сказав, що тільки спільними силами учителів і батьків можна виконати наше велике завдання — виховати свідомих нащадків українського народу.

Цього року в школі українознавства вчили: А.Буцєрка, Л.Демиденко, Т.Денисенко, Д.Еліїв, В.Зазуляк, С.Лаба, Т.Лаба, П.Лещишин, В.Макогон, О.Павук, О.Павлишин, і Л.Харамбура. До нового складу Батьківського комітету ввійшли: В.Павук, П.Новосільська, Г.Івасів, А.Добровна.

Описуючи закінчення шкільного року не можна проминути найголовнішу подію, а саме — випуск 14-ох абсольвентів 11-ої кляси, який відбувся 16-го травня після матуральних іспитів, які відбулися у присутності інспектора Шкільної Ради Павла Маляра, директора школи та матуральної комісії, членами якої були: Дарія Еліїв, опікун кляси, Людмила Демиденко, Петро Лещишин, Ольга Павлишин і Валентина Макогон.

Про успішне закінчення кінцевих іспитів було оголошено під час урочистої спільної вечері, в якій взяли участь отці — о.шамб. М. Бабак і о. І.Ропке, інспектор П.Маляр, учні, батьки та вчителі. Всі присутні були переповнені радісним духом перемоги. У своєму слові П.Маляр, відомий письменник, вітав абсольвентів, порівнявши їх до маратонських бігунів, котрі вибігли на високу гору, де перед ними розкрився безмежний горизонт.

Втішаючись своїми великими досягненнями, наші абсольвенти висловили свою подяку учителям і батькам низкою чудово виконаних українських пісень.

Рідна Школа, батьки та вся рочестерська громада сердечно вітають наших 14-ох абсольвентів, імена яких: Лариса Білик, Євген Глушко, Ірина Гусак, Ярослав Ґалуга, Левко Ґуран, Олеся Ґуран, Петруся Івасів, Рома Коба, Донна Лехновська, Михайло Лужецький, Віра Міллер, Соня Трач, Марко Хома, Марко Шевчин. Вони — наша гордість і наша надія на кращу долю й існування українського народу.

Валентина Макогон